

ΤΟΥ
ΔΡ. ΔΗΜΗΤΡΗ
ΓΙΑΝΝΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ*
info@neaselida.news

Το φαινόμενο Τζέρεμι Κόρμπιν στη Μεγάλη Βρετανία

«**Ο** ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕ-
ΡΙΣΜΟΣ καταστρέ-
φει τη δημοκρατία
μας», σημειώνει
σε πρόσφατη συ-
νέντευξή του ο Νόαμ Τσόμσκι, με την
έννοια ότι η επιβολή κοινωνικοοικο-
νομικών συνθηκών που οδηγούν την
πλειονότητα του πληθυσμού σε διαρκή
αγώνα επιβίωσης και οικονομικό
τέλμα έχει ως αναγκαίο αποτέλεσμα
την αποξένωσή του από κάθε είδους
πολιτικές διαδικασίες, την απώλεια
εμπιστοσύνης έναντι του πολιτικού
κόσμου, τη μετατόπιση των ψηφοφό-
ρων στα «άκρα» και την υπονόμηση
τελικά της ίδιας της δημοκρατίας.

ΤΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ της εκλογής του
Ντόναλντ Τραμπ και του δημοψηφί-
σματος για το Brexit αντανακλούν,
σε μεγάλο βαθμό, τη βίαιη αντίδραση
μιας ξεχασμένης πλειοψηφίας
απέναντι στην ελίτ, όσο κι αν πρόκει-
ται, φυσικά, για σχήμα οξύμωρο να
εκφράζεται ένα τέτοιο φαινόμενο με
την ανάδειξη σε Πρόεδρο των Ηνω-
μένων Πολιτειών ενός δισεκατομμυ-
ριούχου επιχειρηματία ή με μια πολι-
τική επιλογή (της εξόδου από την ΕΕ
στην περίπτωση του Brexit) που όχι
απλώς δεν δίνει κάποια λύση στη δυ-
σβάσταχτη κοινωνική ανισότητα που
υφίσταται ιστορικά στη Μεγάλη Βρε-
τανία, αλλά επαυξάνει, μάλιστα, τον
κίνδυνο περαιτέρω απομόνωσης των
ασθενέστερων οικονομικών στρωμά-
των, αφού, σε περίπτωση οικονομι-
κής κρίσης που θα προκληθεί από το
Brexit, εκείνα είναι που θα υποστούν
και το μεγαλύτερο πλήγμα.

ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ, λοιπόν, μια επιστρο-
φή στις αξίες της Σοσιαλδημοκρατί-
ας να λειτουργήσει ως υγιές αντανά-
κλαστικό απέναντι στη συνεχιζόμενη
κρίση; Μετά το παγκόσμιο οικονομικό
κραχ του 2008, θα περίμενε κάποιος
αυτό να έχει ήδη συμβεί. Ο χώρος της
ακροδεξιάς αντέδρασε όμως ακαρι-
αία, βρίσκοντας πρόσφορο έδαφος
ώστε να καλλιεργήσει μια κουλτού-
ρα μίσους απέναντι στους «ξένους»,
επενδύοντας στον ρατσισμό και την
ξеноφοβία και προτείνοντας ως λύση
έναν άκρατο εθνοκεντρισμό, αποπρο-
σανατολίζοντας έτσι μεγάλη μερίδα
του πληθυσμού από τα πραγματικά
αίτια της κρίσης. Η κατάρρευση κομ-
μάτων της Κεντροαριστεράς, για πα-
ράδειγμα στη Γαλλία και τη Γερμανία,
ήρθε ως φυσικό επακόλουθο και είναι
πλέον ορατό το ενδεχόμενο, σύντομα,
κόμματα της Κεντροαριστεράς να βρί-
σκονται στην εξουσία σε λιγοστές χώ-
ρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΑΝΤΙΘΕΤΑ στην τάση αυτή πάει το
«φαινόμενο Κόρμπιν» στη Μεγάλη
Βρετανία. Η κατάσταση στη χώρα τη
συγκεκριμένη χρονική συγκυρία αντι-
κατοπτρίζει πλήρως την άποψη του
Τσόμσκι ως προς τους κινδύνους που
εγκυμονεί η εφαρμογή ενός καπιτα-
λιστικού μοντέλου χωρίς φραγμούς.
Η ανθρώπινη τραγωδία στον φλεγό-

μενο Πύργο Γκρένφελ, σε έναν από
τους πιο πλούσιους δήμους της χώ-
ρας, αποτυπώνει σε μια εικόνα το μέ-
γεθος του προβλήματος με τις ταξικές
διακρίσεις στη Βρετανία. «Πρόκειται
για μια από τις χώρες με τον μεγαλύ-
τερο βαθμό κοινωνικών ανισοτήτων
στον αναπτυγμένο κόσμο», ανέφερε
σε μελέτη της το 2016 η φιλανθρωπι-
κή οργάνωση Oxfam, προσθέτοντας
ότι το πλουσιότερο 1 τοις εκατό του
πληθυσμού έχει είκοσι φορές μεγαλύ-
τερα κεφάλαια από το φτωχότερο 20
τοις εκατό -δηλαδή 13 εκατομμύρια
ανθρώπους-, όπως επίσης και ότι το
πλουσιότερο 10 τοις εκατό έχει στην
κατοχή του τον μισό πλούτο ολόκλη-
ρης της χώρας.

ΣΙΓΟΥΡΑ, το πλούσιο αυτό κομμά-
τι του πληθυσμού δεν χρειάζεται να
απευθυνθεί στο δημόσιο σύστημα
υγείας, το οποίο βρίσκεται σε πρωτο-
φανή κρίση. Ούτε τους απασχολεί ότι
η αγορά πρώτης κατοικίας έχει γίνει
όνειρο απατηλό για τη νέα γενιά ή ότι
η κυβέρνηση των Συντηρητικών έχει
βάλει τους νέους ανθρώπους στη μέ-
γλη της ιδιωτικής χρηματοδότησης
μέσω της πληρωμής υπέρογκων δι-
δάκτρων. Τα πανεπιστήμια του «Οξ-
μπριτζ» και οι άμεσοι ανταγωνιστές
τους θα εξακολουθήσουν να προσελ-
κύνουν τους καλύτερους μαθητές, κατά
κύριο λόγο από τα ακριβότερα ιδιωτι-
κά σχολεία της χώρας. Η πολιτική λι-
τότητας των τελευταίων ετών, η οποία
έχει οδηγήσει σε συρρίκνωση εισοδη-
μάτων τους μισθωτούς και προκαλεί
ασφυξία σε δημόσιες υπηρεσίες, γε-
νικότερα δεν τους αγγίζει.

ΚΑΠΩΣ ΕΤΣΙ, έχει ήδη συντελεστεί
έναν «αδιανόητο κοινωνικός απο-
κλεισμός» αυτών που ξέχασε η ανά-
πτυξη, όπως τον είχε έγκαιρα προβλέ-
ψει, γενικότερα για την Ευρώπη και
τον δυτικό κόσμο, η καθηγήτρια του
Πανεπιστημίου της Σορβόνης Ντελ-

μάς-Μαρτί. Στη Βρετανία, πιο συγκε-
κριμένα, δεκαετίες «θαλασσοκίτης» δια-
κυβέρνησης, με φανατικούς θιασώτες
ακόμη και τους ίδιους τους Εργατι-
κούς, μέσω του «αναμορφωτή» Τόνι
Μπλερ και της ιδεολογίας του New
Labour, έχουν αφήσει ανεξίτηλα τα
σημάδια τους.

ΜΕ ΑΥΤΗ την ιδεολογία αποτολμά
τώρα ρήξη ο Τζέρεμι Κόρμπιν, δεχόμε-
νος αρχικά ενορχηστρωμένη επίθεση
από την πλειονότητα των ΜΜΕ της
χώρας. Αυτά ήταν που τον παρουσί-
αζαν και ως φανατικό μαρξιστή που
θα ανατρέψει την πολιτική και οικο-
νομική παράδοση της Βρετανίας και
θα υποσκάψει το πολιτικό μέλλον των
Εργατικών.

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ είναι γνωστή. Η επι-
τυχία του στις πρόσφατες βουλευτι-
κές εκλογές ξεπερνά κάθε προσδο-
κία, ενώ στο συνέδριο του κόμματος
τον Σεπτέμβριο στέλνει ξεκάθαρο μή-
νυμα ότι το νεοφιλελεύθερο μοντέλο
της Θάτσερ αποτελεί πλέον παρελθόν.
«Θέλετε σπίτια, περίθαλψη, κοινωνι-
κή αλληλεγγύη ή ανώτατη εκπαίδευ-
ση για τους λίγους και νομιμοποίηση
του... κυνηγιού της αλεπούς;» φωνάζει
απευθυνόμενος σε ένα νεανικό κοινό
κατά τη διάρκεια συναυλίας, το οποίο
του επιφυλάσσει υποδοχή ροκ σταρ.

ΟΙ ΑΝΤΙΠΑΛΟΙ ΤΟΥ τον κατηγορούν
για λαϊκισμό. Η απήχησή του, ωστό-
σο, στην εργατική τάξη και ιδιαίτε-
ρα στους νέους ανθρώπους αποτελεί
ως τώρα ασπίδα προστασίας. Μένει,
φυσικά, να δούμε αν θα μπορέσει να
εφαρμόσει τις φιλόδοξες πολιτικές
που επαγγέλλεται, εάν (όταν) του δο-
θεί η ευκαιρία να αναλάβει την εξου-
σία στο προσεχές μέλλον.

ΣΕ ΚΑΘΕ περίπτωση, η μέχρι τώρα
επιτυχία του, δεδομένης της καθίζη-
σης κομμάτων της Κεντροαριστεράς
σε όλη την Ευρώπη, καλό θα είναι να
απασχολήσει και τον νέο φορέα στη
χώρα μας. Η συνεχιζόμενη μνημονι-
ακή κρίση και η έκρηξη της κοινωνι-
κής ανισότητας στην οποία αυτή έχει
οδηγήσει επιτρέπουν, αν μη τι άλλο,
να γίνουν χρήσιμες συγκρίσεις. Ο
Κόρμπιν, ωστόσο, έκανε στροφή 180
μοιρών ώστε να απομακρύνει το κόμ-
μα του από «αμαρτίες» του παρελθό-
ντος. Στα καθ' ημάς, η νέα (ή ο νέος)
ηγέτης της Κεντροαριστεράς είναι
σε θέση να κάνει το ίδιο; Αν ναι, με
τη στήριξη ποιων ανθρώπων; Η κα-
μπάνια του Κόρμπιν εκτοξεύτηκε στη
στρατόσφαιρα χάρη στη μοναδική
κινηματοποίηση των νέων ανθρώπων.
Αυτή της Κεντροαριστεράς στην Ελλά-
δα, αντιθέτως, φαίνεται να συγκίνησε
κυρίως τους νοσταλγούς του «ένδο-
ξου» παρελθόντος του σοσιαλιστικού
κινήματος.

* Αντιπρύτανης και Επίκουρος Καθηγητής
Νομικής Σχολής, Brunel University London,
Διευθυντής της ακαδημαϊκής δεξαμενής
σκέψης Britain in Europe

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΙΣΚΟΠΟΥΛΟΥ

που επιδιώκουν αναγέννηση των θεμελιωδών
αρχών τους στις νέες συνθήκες και αλλαγή της
επικρατούσας πολιτικής, και στις δυνάμεις εκεί-
νες που έχουν πλέον συνειδητά αποδεχτεί τη
νεοφιλελεύθερη πολιτική και τον κεντροδεξιό
προσανατολισμό.

ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ έτσι, εκ των πραγμάτων, ένα
νέο πεδίο σύγκλισης των προοδευτικών, σοσια-
λιστικών και αριστερών δυνάμεων στην Ευρώ-
πη, ανάμεσα στις νέες αριστερές ριζοσπαστικές
δυνάμεις που αναδείχτηκαν μέσα από την κρίση
ως εναλλακτικοί φορείς διακυβέρνησης, και των
παραδοσιακών σοσιαλιστικών δυνάμεων, που
επιθυμούν να ανακτήσουν την πολιτική και κοι-
νωνική φυσιογνωμία τους.

Ενώ όμως είναι φανερό η ανάγκη διαμόρφω-
σης ενός ισχυρού και μαζικού προοδευτικού πό-
λου στην Ευρώπη και στη χώρα μας, το κρίσιμο
ερώτημα είναι σε ποια πολιτική βάση μπορεί σή-
μερα να αναπτυχθεί μια προοδευτική πολιτική
πρόταση και συμπόρευση με προοπτική.

ΣΕ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ που αλλάζουν ραγδαία τα μέσα
παραγωγής και οι παραγωγικές σχέσεις με την
έκρηξη της τεχνολογίας και της επικοινωνίας,
μεταβάλλονται αντίστοιχα το θεσμικό - πολιτικό
εποικοδόμημα και οι κοινωνικές συνειδήσεις, η
πολιτική μας ανάλυση δεν μπορεί να αναφέρεται
σε μια βιομηχανική κοινωνία του περασμένου
αιώνα, που πλέον δεν υφίσταται, και να εγκλωβί-
ζεται σε προκαταλήψεις και αντιπαραθέσεις του
παρελθόντος. Σήμερα είναι αναγκαία μια προο-
δευτική πρόταση, με σταθερές πάντα τις αξίες
της δημοκρατίας, της κοινωνικής απελευθέρω-
σης και της δικαιοσύνης, της ισότητας και της
αλληλεγγύης, που να μπορεί όμως με το βλέμμα
στο μέλλον να αντιμετωπίσει τα νέα γεωπολιτι-
κά, οικονομικά και κοινωνικά δεδομένα και την
επίδρασή τους στους δημοκρατικούς θεσμούς,
στην παραγωγή, στην εργασία και στον τρόπο
ζωής. Αυτή είναι η μεγάλη πρόκληση στην οποία
καλούμαστε να απαντήσουμε.

* Πρώην υπουργός